

VAN DE BESTUURSTAFEL

Opnieuw een geslaagde landelijke contactdag!

Op 6 maart hielden we weer een zeer geslaagde landelijke contactdag. Zo'n 130 deelnemers volgden een viertal lezingen van wetenschappelijk medewerkers van de afdeling 'geologie' van Naturalis. Ook in 2008 schreef ik dat ik zeer tevreden was over het verloop van de landelijke contactdag. Het was toen de eerste keer dat we de contactdag combineerden met een GEO-markt. Een GEO-markt waar andere verenigingen, instellingen, etc. de gelegenheid krijgen om iets van hun activiteiten te laten zien. Ook in 2009 en dit jaar hielden we zo'n GEO-markt. Nog steeds met dezelfde doelstelling: geef 'geologische Nederland' de gelegenheid om te tonen waarmee je op geologisch gebied bezig bent! Daarmee anderen de mogelijkheid gevend om daarvan kennis te nemen.

Het aantal deelnemers lijkt zich de afgelopen twee jaar te stabiliseren. Er is wel een grote diversiteit van deelnemers (variërend van de beroepsvereniging KNGMG, musea als Hofland en Naturalis, tot een professioneel instituut als TNO), maar een 'grote doorbraak' waarbij nagenoeg geheel 'geologisch Nederland' van de partij is, hebben we nog niet voor elkaar kunnen krijgen.

Daarom een oproep aan geologisch Nederland: denk eens na over deelname aan de GEO-markt op 12 maart 2011. Of laat eens weten hoe jullie over zo'n 'kennismarkt' denken. Zijn er mogelijk nog andere ideeën om met elkaars activiteiten kennis te maken?

En misschien kan dat kennis maken wel uitgroeien tot boeiende vormen van samenwerking. Samenwerking die in deze tijd van toenemende vrijwilligerschaarste toch dringend noodzakelijk is! Ik ben benieuwd naar uw reactie.

Joost Vermeë

GEZOCHT: OPLOSSING VOOR LEDENADMINISTRATIE

Opnieuw heeft zich op het laatste moment een kandidaat-vrijwilliger teruggetrokken die de ledenadministratie zou gaan verzorgen. Gelukkig kan en wil George Brouwers (die al enige tijd geleden de ledenadministratie tijdelijk overnam) nog even doorgaan met dit werk. Bovendien heeft hij kans gezien om de gehele ledenadministratie tot op het laatste detail in orde te maken. Wie eenmaal kennis heeft gemaakt met de vasthoudendheid van George weet

wat dat betekent. Het resultaat telt overigens wel. Begin maart 2010 was de contributie van 1700 leden op 3 na geïncasseerd. Hulde daarvoor!

En nu zoeken we dus weer iemand die die taak kan overnemen. Het gaat daarbij in hoofdzaak om de volgende werkzaamheden: beheren van de leden database (ca. 1700 leden), verwerken van alle mutaties, eenmaal jaarlijks innen van de contributies (hoofdzakelijk via automatische incasso) en regelmatig (6 tot 8 keer per jaar) versturen van e-mails naar alle leden.

Voelt u er iets voor om mee te helpen aan het succesvol functioneren van de vereniging en wilt u een gedeelte van uw vrije tijd inzetten om bovenstaande taak uit te voeren? Neem dan contact op met de voorzitter: Joost Vermeë, tel. 013 5423910, e-mail: jvermee@xs4all.nl of met een van de andere bestuursleden.

Themadagen.

In het najaar hebben we weer twee themadagen gepland:

Zaterdag 25 september - zwerfstenen.

Eerder is afgesproken dat we deze succesvolle themadag elke twee jaar willen herhalen. Dit wordt de derde keer. Aanmelden kan nu al.

Zaterdag 20 november - zand.

Een onderwerp dat volop in de belangstelling staat. Er wordt al hard aan gewerkt. Wilt u ook meedoen? Even contact opnemen met Jelle Talma (zie colofon NGV achterin G&H).

DE GESTEENTENCURSUS BIJ U THUIS?

Na de productie van het wandelingenboekje 'de geologische stad' ben ik gestopt met de reguliere gesteentencursus en heb ik het cursus geven aan jonger talent overgelaten. Om nu het gevarieerde gesteentemateriaal niet onbenut in de kelder te laten, heb ik de totale cursus omgebouwd tot een uitleen/zelfstudie pakket, dat men, na duidelijke afspraken, bij mij thuis kan komen afhalen en weer terug mag brengen. De collectie in 8 laden met een bruto totaalgewicht van ca. 100 kg, gaat vergezeld van een nieuwe tekst, waarin de gehele oude inhoud is opgedeeld in kleinere onderwerpen. Evenzoveel paragrafen refereren naar de nieuw genummerde gesteenteselectie. Hierin komt het onnavolgbare karakter van een hands-on gesteentencursus tot zijn recht, waarmee zich immers geen afbeeldingen- of beschrijvingen-boekjes of CD-ROMs kunnen meten.

Alle illustraties van mijn vroegere dia-presentaties staan thans op CD-rom en kunnen op eigen PC geraadpleegd worden. De luchtfoto's zijn tot stereogrammen gereduceerd en worden bekeken met de bijgeleverde zakstereoscoop. Hiermee hoop ik mijn vroegere wijze van instructie voort te zetten door de gesteenten te bespreken in hun relatie tot elkaar en hun ruimtelijke verbanden duidelijk te maken, i.e. de gesteenten in het landschap en binnen hun geologische structuren.

Zo biedt de 'afhaalcursus' een goede mogelijkheid voor zelfstudie thuis of voor een grondige herhaling in het geval van een oud-cursist. De cursus wordt alleen uitgeleend aan leden van de Nederlandse Geologische Vereniging of aan donateurs van GEA, liefst nog via het bestuur van Afdeling of Kring. De kosten bedragen € 15,- per uitleenweek. U dient het spul echter zelf te komen afhalen op onderstaand adres en weer terug te brengen op de afgesproken datum.

Bedenk tevoren goed hoeveel tijd u en uw eventuele medecursisten er per week aan kunt besteden, teneinde de periode van lening mede in overleg met ondergetekende, te kunnen voorspellen en vastleggen. U kunt het materiaal of een deel onderling ruilen of wisselen, om het nuttig gebruik te optimaliseren. Er is voorlopig slechts één cursuspakket beschikbaar, daardoor zal verlenging niet mogelijk zijn omdat de volgende lener mij ook aan mijn beloftes zal willen houden. Indien u met meer deelnemers tegelijk het pakket leent, dan zie ik graag dat één persoon zich verantwoordelijk stelt voor het behoud van het geheel en zijn onderdelen. Bij terugbrengen kan ik nog vragen beantwoorden. Houdt er wel rekening mee dat u 100 kg over de auto moet verdelen; de inhoud van de laden is redelijk tegen schuiven beveiligd, de laden passen in elkaar.

Jan Verhofstad, Dorpsweg 108, 1697 KE Schellinkhout
0229 503046. jverhofstad@hetnet.nl

CURSUS FOSSIELEN PREPAREREN

Slaat u ook altijd uw prachtige fossielen kapot als u ze wilt schoonmaken? Nog een klein klapje en....pats, weer een ammoniet doormidden. Ans Baars – gedreven fossielenverzamelaarster en geduldig preparateur – leert u in twee zaterdagmiddagen de kneepjes van het vak! Kosten € 30,-. Geplande data 6 en 27 november 2010 in het TNO-gebouw, Utrecht. Aanmelden bij Paul van Olm, paulvanolm@hotmail.com of tel.: 06 53978137.

AANBIEDING

Staringia 11 (uitgave NGV 2003) 'Sauriërs uit de Onder-Muschelkalk van Winterswijk', is met ingang van heden in de aanbieding voor € 10,- (excl. verzendkosten). Bestellen bij Henk Oosterink, Hortensialaan 64, 7101 XH Winterswijk. Tel. 0543 513737 of hw.oosterink@hetnet.nl.

BIBLIOTHEEK GESLOTEN

Vanaf 15 april is de bibliothecaris niet thuis vanwege een lange vakantie naar de USA en een afdelingsexcursie. Vanaf 1 augustus is hij weer aanspreekbaar. In de tussengelegen periode kunt u met uw wensen terecht bij H.W. Oosterink, Hortensialaan 64, 7101 XH Winterswijk, tel. 0543 513737, hw.oosterink@hetnet.nl. Hij zal u zo goed mogelijk van dienst zijn. Overigens kan ook hij weg zijn in bepaalde perioden. Ik vraag om uw begrip in deze.

Cees Ehlers, bibliothecaris N.G.V.

GEOREIZEN

Vulkanen van Italië

Een vulkanologisch-archeologische verkenning.

Het zuiden van Italië is zowel in geologisch als in archeologisch opzicht een aantrekkelijk gebied. Op deze reis gaan we natuurlijk Vesuvius, Stromboli, Vulcano en Etna bekijken, maar er is meer! Wat de mogelijke gevolgen kunnen zijn van vulkanisme laten we zien bij de opgravingen van Herculaneum, Oplontis en Pompeii. Tijdens de reis maken we enkele stevige wandelingen. Geologische leiding dr. Pim van Wamel en drs. Jack Lanting - 14 - 27 mei 2010. Prijs € 1995,- inclusief vliegreis.

Interesse? Zie voor deelname of meer informatie ook over andere geologische reizen de website www.georeizen.nl

Een half Gigajaar Auvergne

Geologie en mineralen in het Massif Central

De Auvergne heeft een geologische geschiedenis die zo'n 500 miljoen jaar geleden begint. Gesteenten die nu aan de oppervlakte komen rekristalliseerden toen diep onder het oppervlak onder hoge druk en temperatuur. Later blijkt het gebied deel uit te maken van de botsingszone tussen twee continenten.

Weer later vormt zich uit magma de paardentanden-graniet, zo genoemd vanwege de grote veldspaten die er in zitten. Ook bijzonder is dat er in een gebied dat ooit tot 600 graden is verhit steenkoolbekkens voorkomen. In de diepe ondergrond vormden zich uit hete oplossingen antimon mineralen. In grote NZ breukpatronen zijn vaak lood-zink en fluoriet mineralisaties gevormd. Tenslotte zorgde een 'hot spot' voor actief vulkanisme, de Chène des Puys.

Tijdens de reis is er ruim gelegenheid om bijzondere mineralen/gesteenten te verzamelen.

Geologische leiding dr. Simon Vriend en dr. Bertil van Os - 4 t/m 11 juli 2010.

De deelnameprijs ad € 275,- is excl. eigen vervoer en logies, incl. excursiegids, begeleidings- en organisatiekosten.

Interesse? Zie voor deelname of meer informatie ook over andere geologische reizen de website www.georeizen.nl

Noorwegen: naar elkaar toe en weer van elkaar af

Caledonische Orogenese in west Noorwegen

Op deze reis kunt u in het ruige fjordenlandschap zien wat plaattektoniek vermag!

De metamorfe mineralen in ons reisgebied zijn zo'n 430 miljoen jaar geleden ontstaan toen de voorloper van onze Atlantische oceaan volledig werd dichtgedrukt door de continentale platen Laurentia (~Noord-Amerika) en Baltica (~Noord-Europa). Door de 'Ultra High Pressure' (UHP) omstandigheden werd de groei van speciale mineralen mogelijk.

Deze unieke 'UHP mineralen' (vooral eclogieten) vormen het hoofdbestanddeel van de reis.

Het decor voor deze reis, het fjordenlandschap, ontstond veel later, toen Noord-Amerika en Groenland enerzijds en Europa anderzijds zo'n 50 Ma geleden, weer uit elkaar dreven.

Naast geologie bezoeken we het (vogel) natuurreservaat op het eiland Rune, en komen we door aantrekkelijke steden als Ålesund en Molde.

Geologische leiding dr Herman van Roermund en drs Paul van Olm - 21 juli t/m 2 aug. 2010.

Prijs € 1.095, - exclusief vliegpreis. (ca € 275, -)

Interesse? Zie voor deelname of meer informatie ook over andere geologische reizen de website www.georeizen.nl.

NIEUWS VAN DE AFDELINGEN

Afdeling Twente

Terugblik

Jaarvergadering op dinsdag 19 januari 2010. Hierna presenteerde Elles Luinge de foto's van de najaarsexcursie naar groeve 'Teutonia'. Na de pauze vertelde Adri Delcours over haar zomervakantie: 'De paleontologie van noordwest Spanje'. Dit relatief onbekende gebied is niet alleen een goede vakantiebestemming, maar herbergt ook een schat aan m.n. krijtfossielen die veelal door de eroderende werking van de zee zijn blootgelegd.

'Stenen gebruiksvoorwerpen, vuursteen en vuursteenbewerking.' Op dinsdag 16 februari gaf Tom Zoomer uit Zenderen hier uitleg over. Zonder één klap te geven (want dat kan binnen niet) wist hij heel duidelijk te maken hoe ruwe vuursteen in (vuist)bijlen, schrapers en pijlpunten veranderd werd. Ook hierbij gold, vroeger en nu, 'vakmanschap is meesterschap'.

Programma

'Artefacten uit de regio' - Hans Oude Rengerink, regioarcheoloog voor Twente, dinsdag 20 april 2010.

Voorjaarsexcursie naar het Bergbaumuseum te Ibbenbüren, hierna carboonfossielen zoeken op de storthopen, zondag 25 april 2010.

Slotavond, Geologisch Openlucht Museum Gildenhuis, met rondleiding, dinsdag 18 mei 2010.

Locatie lezingen: Museum Twentse Welle, Het Roozendaal 11, 7523 XG, Enschede.
Aanvang: 19.30 uur.

Afdeling Utrecht en 't Gooi

Allereerst een korte terugblik:

In januari heeft de Afdeling Utrecht 't Gooi de jaarvergadering gehouden. De Afdeling groeit gestaag en telt nu circa 220 (gezins-)leden. Er is een start gemaakt met speciale activiteiten voor de jeugd, waarbij op 25 september een bezoek aan Hoeven op de agenda staat.

In februari werd een lezing over 'De wonderlijke microwereld van de geologie' gegeven door ons Afdelingslid Hans de Kruyk. In deze lezing liet Hans onder andere zien hoe je redelijk eenvoudig zelf slijpplaatjes kunt maken, zelfs van het harde vuursteen. Voor ongeduldige mensen is er ook nog een alternatief: (voorzichtig) vuursteen verpulveren en de kleine fragmentjes fixeren op een preparaatplaatje. Met een beetje geluk zie je onder de microscoop dan een fraaie Dinoflagellaat of een andere plankton.

In maart zal de lezing gegeven worden door Hans Steur, eveneens een afdelingsgenoot. Zijn lezing zal gaan over 'Fossiel (on-)gedierte: miljoenpoten, schorpioenen, degenkrabjes, insecten, etc. van oud tot jong'. Bij zijn speurtocht naar fossiele flora heeft Hans vaak fraaie 'bijvangst' uit de flora en deze staan centraal in deze lezing.

De eerste excursie van 2010 leidt ons op 20 maart naar de zandwinningen bij Emmerich in Duitsland en Erlecom in de Ooijpolder.

Programma voor de komende maanden:

Op 10 april is er een eendaagse excursie naar Winterswijk.

Op 19 april geeft Bernard Dost, wetenschappelijk medewerker bij het KNMI in De Bilt een lezing over 'aardbevingen'. Gezien de schokkende gebeurtenissen van de laatste maanden in Haïti en Chili een actueel onderwerp. Van 26 t/m 28 april is er een excursie mineralen en gesteenten naar de Eifel.

In de meivakantie is er een meerdaagse fossielenexcursie naar de Fränkische Schweiz en Solnhofen.

Op 17 mei spreekt afdelingsgenoot Paul Hille over de 'Ediacara fauna'.

Van 14 t/m 18 juni is er een vijfdaagse mineralenexcursie naar Tsjechië.

21 juni houdt onze afdelingsgenoot Jan Weertz een lezing over 'IJzer is overal'.

De lezingen worden gehouden in Museum Hofland in Laren en beginnen om 20.00 uur (zaal open om 19.30 uur). Op de website van de afdeling en in het blad 'Geo-graaf' is de meest actuele informatie over de afdelingsactiviteiten te vinden.

Afdeling Limburg

Het is intussen maart, maar de vorst viert nog steeds hoogtij. Doordat de vorst nog in de wanden van de groeves zit, is het gevaar van vallende gesteenten, ook in zand- en grindgroeves, nog groot. Nog even wachten maar!

Verder willen wij nog twee bijzondere tentoonstellingen in Limburg vermelden:

Het Natuurhistorisch Museum te Maastricht heeft een bijzondere tentoonstelling aan Eugene Dubois gewijd. De geleerde, die de missing link tussen aap en mens op Java vond. Open tot 30 mei 2010. Zie ook: <http://www.nhmmaastricht.nl/nederlands/exposities/dubois/index.html>

Het Continuüm te Kerkrade heeft een tijdelijke tentoonstelling over de Evolutie ingericht. Nog te zien tot 9 mei 2010. Zie ook: <http://www.continuum.nl/index.php>

In mei houden we onze jaarvergadering, met aanvullend programma en in juni komt Raymond van der Ham ons bijpraten over de nieuwtjes van de gevonden planten-fossielen uit het Krijt. Daarna begint de vakantieperiode, waardoor in juli en augustus geen bijeenkomsten in Valkenburg zijn.

Omdat in de vorige uitgave het Excursieprogramma wegens plaatsgebrek niet helemaal kon worden afgedrukt, volgt het nogmaals. Nogmaals herinneren wij eraan, dat de excursies naar de ENCI-groeve mogelijk beperkt worden. Het is verstandig de dag voor de excursie nog op Internet te kijken of er veranderingen zijn. Mogelijk zijn er beperkingen of zelfs kan een excursie helemaal afgelast worden wegens werkzaamheden in de groeve.

Excursieprogramma 2010 van de Ned.

Geologische Vereniging afd. Limburg.

Groeve ENCI Maastricht - zaterdag 17 april 2010

Geologische wandeling in de omgeving van Ubachsberg.

Bijeenkomst: 13.00 uur, op de parkeerplaats bij de kerk van Ubachsberg - zondag 2 mei 2010.

Groeve ENCI Maastricht; zie instructies - zaterdag 8 mei 2010.

Geologische wandeling Hoge Venen. Bijeenkomst om 08:30 uur op de parkeerplaats Tienbaan aan de A76 (achterzijde tankstation), net voor de grensovergang Bocholtz - zondag 23 mei 2010.

Groeve ENCI Maastricht - zaterdag 29 mei 2010.

Groeve ENCI Maastricht - zaterdag 26 juni 2010.

Groeve ENCI Maastricht - zaterdag 17 juli 2010.

Steenstort voormalige mijn Laura en Vereniging te

Eygelshoven - zaterdag 24 juli 2010.

Grind- en zandgroeve De Groot - zaterdag 7 augustus 2010. Bijeenkomst: 9.30 uur, aan de ingang van de groeve, Europaweg in Ubach over Worms (gem. Landgraaf).

Groeve ENCI Maastricht - zaterdag 14 augustus 2010.

Groeve ENCI Maastricht - zaterdag 11 september 2010.

Groeve ENCI Maastricht - zaterdag 25 september 2010.

Groeve ENCI Maastricht - zaterdag 16 oktober 2010.

Excursie naar de Oostelijke Vulkaneifel in de buurt van Marialaach. We komen om 9.30 uur bij elkaar op de parkeerplaats Tienbaan aan de A76 (achterzijde tankstation), net voor de grensovergang Bocholtz. - zaterdag 23 oktober 2010.

Grindgroeve l'Ortye te Meers-Stein - zaterdag 30 oktober 2010. Bijeenkomst: 9.30 uur, op de parkeerplaats bij het nieuwe gemeentehuis van Stein, tegenover het ANWB tankstation aan de Stadhouderslaan.

Groeve 't Rooth; de laatste zaterdag langer geopend - zaterdag 30 oktober 2010.

Geologische wandeling in en rond het Savelsbos.

Bijeenkomst: 13.00 uur, Eetcafé Riekelt, bij de kerk van Rijkholt - zondag 21 november 2010.

Data en nadere gegevens over de lezingen en excursies van de afdeling Limburg worden in het eerste nummer van ons tijdschrift 'Sprekende Bodem' gepubliceerd of kunnen op de website van de NGV Afdeling Limburg (<http://www.geologischevereniging.nl/afdelingen/limburg/>) ingezien worden.